

ANG HALAGA NG PERA TALAAN NG KALAHOK

Talaan ng mga Nilalaman

DEBOSYONAL NA ARALIN # 1: BIBLIKAL NA PANANAW PATUNGKOL SA PERA	1
DEBOSYONAL NA ARALIN # 2: BIBLIKAL NA PANANAW PATUNGKOL SA PERA	5
DEBOSYONAL NA ARALIN # 3 PANGKARANIWANG PINAGKAKAMALIAN SA PAMAMAHALA NG PERA	8
DEBOSYONAL NA ARALIN # 4 PANGKARANIWANG PINAGKAKAMALIAN SA PAMAMAHALA NG PERA	11
DEBOSYONAL NA ARALIN # 5: ANG PAGBIBIGAY AT ANG PAG-IIKAPU	14
ARALIN 1: PAGPAPLANO NG PAGBABADYET	16
ARALIN 2: PAGGAWA NG PAMPAMILYANG BADYET (UNANG BAHAGI)	17
ARALIN 3: PAGGAWA NG PAMPAMILYANG BADYET (IKALAWANG BAHAGI)	19
ARALIN 4: PANG-UNAWA PAANO GAMITIN ANG PERA	21
ARALIN 5: PAGGAWA NG PAMPAMILYANG BADYET	22
ARALIN 7: PAGKUKWENTA NG KITA	23
ARALIN 8: OPSYON A ANG HALAGA AT KAHIHINATNAN NG UTANG O PANGUNGUTANG	27
ARALIN 8: OPSYON B NA PAGKUKUMPARA SA HALAGA NG UTANG O PAGKAKA-UTANG	28
ARALIN 9: PAANO MAKALABAS SA UTANG O SA PANGUNGUTANG	29

Debosyonal na Aralin # 1:

Biblikal na Pananaw Patungkol sa Pera

Unang Bahagi

TALAKAYAN SA MALILIIT NA MGA GRUPO

Basahin ang **Mateo 6:19-24; 33**

“¹⁹ “Huwag kayong mag-impok ng mga kayamanan dito sa lupa; dito’y may naninirang insekto at kalawang, at may nakakapasok na magnanakaw. ²⁰ Sa halip, mag-impok kayo ng kayamanan sa langit; doo’y walang naninirang insekto at kalawang, at walang nakakapasok na magnanakaw. ²¹ Sapagkat kung saan naroroon ang iyong kayamanan, naroroon din ang iyong puso.” ²² “Ang mata ang ilaw ng katawan. Kung malinaw ang iyong paningin, mapupuno ng liwanag ang iyong buong katawan. ²³ Ngunit kung malabo ang iyong paningin, mapupuno ng kadiliman ang iyong buong katawan. At kung ang ilaw mo’y madilim, ikaw nga ay tunay na nasa kadiliman.” ²⁴ “Walang aliping makakapaglingkod sa dalawang panginoon, sapagkat kapopootan niya ang isa at iibigin ang ikalawa, paglilingkuran nang tapat ang isa at hahamakin ang ikalawa. Hindi ninyo maaaring paglilingkuran nang pareho ang Diyos at ang kayamanan. ³³ Ngunit higit sa lahat ay bigyang-halaga ninyo ang kaharian [ng Diyos] at ang pamumuhay nang ayon sa kanyang kalooban, at ibibigay niya sa inyo ang lahat ng mga bagay na ito.” (MBB)

- Ano ang ating matututunan mula sa mga talatang ito patungkol sa pera?
- Ano ang ibig sabihin nang “paglilingkuran ang kayamanan” o pera?
- Ibig sabihin ba nito na hindi natin dapat isipin ang tungkol sa pera?
- Ano ang ibig sabihin nang “mag-impok ng mga kayamanan sa langit?” Paano natin ito magagawa?
- Paano natin masasabi na ang katuruan ng ating Panginoong Jesus ay kaka-iba sa ating kultura?
- Ano ang sinasabi ng siping ito patungkol sa kung saan dapat natin ituon ang ating pokus o atensyon?

Basahin ang **I Timoteo 6:6-11**

“⁶ Sa katunayan, may malaki ngang pakinabang sa relihiyon kung ang tao'y marunong masiyahan. ⁷ Wala tayong dinalang anuman sa sanlibutan, at wala rin tayong madadalang anuman pag-alis dito. ⁸ Kaya, dapat tayong masiyahan kung tayo'y may pagkain at pananamit. ⁹ Ang mga nagnanasang yumaman ay nahuhulog sa tukso at nasisilo sa bitag ng masasama at mga hangal na hangarin na nagtutulak sa kanila sa kamatayan at kapahamakan. ¹⁰ Sapagkat ang pag-ibig sa salapi ay ugat ng lahat ng kasamaan. Dahil sa paghahangad na yumaman, may mga taong nalalayo sa pananampalataya at nasasadlak sa maraming kapighatian. ¹¹ Ngunit ikaw na lingkod ng Diyos, umiwas ka sa mga bagay na ito. Sikapin mong mamuhay nang matuwid, maka-Diyos, may pananampalataya, pag-ibig, pagtitiis at kaamuan.” (MBB)

- Anong pag-uugali ang dapat mayroon tayo patungkol sa pera?
- Bakit mapanganib ang magpokus sa pera o mahalín ito?
- Saan dapat iton ni Timoteo ang kanyang pokus o atensyon ayon kay Pablo?

Trabaho

Basahin ang **II Tesalonica 3:6-15** *“⁶ Mga kapatid, iniuutos namin sa inyo sa pangalan ng Panginoong Jesu-Cristo na layuan ninyo ang sinumang kapatid na tamad at ayaw sumunod sa mga turo na ibinigay namin sa inyo. ⁷ Alam naman ninyo na dapat ninyong tularan ang aming ginawa. Hindi kami naging tamad nang kami'y kasama pa ninyo. ⁸ Hindi kami nakikain kaninuman nang walang bayad. Nagtrabaho kami araw-gabi upang hindi makabigat kaninuman sa inyo. ⁹ Ginawa namin ito hindi dahil sa wala kaming karapatan sa inyong tulong, kundi upang kayo'y bigyan ng halimbawang dapat tularan. ¹⁰ Nang kami ay kasama pa ninyo, ito ang itinuro namin sa inyo, “Ang ayaw magtrabaho ay hindi dapat kumain.” ¹¹ Binanggit namin ito dahil nabalitaan naming may ilan sa inyong ayaw magtrabaho, at walang inaatupag kundi ang makialam sa buhay ng may buhay. ¹² Sa pangalan ng Panginoong Jesu-Cristo, mahigpit naming iniuutos sa mga taong ito na sila'y maghanapbuhay nang maayos at huwag umasa sa iba. ¹³ Mga kapatid, huwag kayong magsasawa sa paggawa ng mabuti. ¹⁴ Maaaring mayroon sa inyo diyan na hindi susunod sa sinasabi namin sa sulat na ito. Kung magkagayon, tandaan ninyo siya at huwag kayong makisama sa kanya, upang siya'y mapahiya. ¹⁵ Ngunit huwag naman ninyo siyang ituring na kaaway; sa halip, pagsabihan ninyo siya bilang kapwa mananampalataya.”*

- Anong pag-uugali mayroon si Pablo tungo sa pagtatrabaho?
- Bakit n'ya piniling magtrabaho, sa halip na gamitin niya ang kanyang buong panahon sa pagsasanay sa mga miyembro ng iglesia?
- Ano ang sinasabi ni Pablo na dapat mangyari sa sinumang hindi magtatrabaho nang maigi?

Basahin ang **I Timoteo 5:8** *“Ang sinumang hindi kumakalinga sa kanyang mga kamag-anak, lalo na sa mga kabilang sa kanyang pamilya, ay tumalikod na sa pananampalataya, at mas masama pa kaysa sa isang di-mananampalataya.”*

- Ano ang sinasabi ni Pablo patungkol sa pagpupuno ng pangangailangan ng kanyang pamilya?
- Sa inyong palagay, bakit gumamit si Pablo ng marahas na pangungusap laban sa di-pagpupuno ng pangangailangan ng kanyang pamilya?

Basahin ang **Efeso 4:28** *“Ang magnanakaw ay huwag nang magnakaw; sa halip, magtrabaho siya nang marangal para sa sariling ikabubuhay at makatulong sa mga nangangailangan.”*

- Ano ang sinasabi ni Pablo patungkol sa pagtatrabaho?
- Bakit natin kinakailangang magtrabaho?

Basahin ang **Genesis 2:2** *“Tinapos niyang likhain ang lahat ng ito sa loob ng anim na araw, at siya'y nagpahinga sa ikapitong araw.”*

- Sino ang unang manggagawa o nagtrabaho?
- Ano ang ibig sabihin para sa atin nang halimbawa ng pagtatrabaho ng Diyos?

Basahin ang **Genesis 2:15, 18** ¹⁵*“Inilagay ng Panginoong Yahweh ang tao sa halamanan ng Eden upang ito'y pagyamanin at pangalagaan. 18 Matapos gawin ang lahat ng ito, sinabi ng Panginoong Yahweh, “Hindi mabuti na mag-isa ang tao; bibigyan ko siya ng isang angkop na makakasama at makakatulong.””*

- Sa anong dahilan inilagay ng Diyos ang tao (si Adan) sa hardin?
- Sa anong dahilan nilikha ng Diyos ang babae (si Eva)?

Basahin ang **Exodo 20:8-10** ⁸*“Lagi mong tandaan at ilaan para sa akin ang Araw ng Pamamahinga. 9 Anim na araw kang magtatrabaho, at tapusin mo ang dapat gawin. 10 Subalit ang ikapitong araw ay para kay Yahweh na iyong Diyos; ito ay Araw ng Pamamahinga. Sa araw na ito'y huwag magtrabaho ang sinuman sa inyo; kayo, ang inyong mga anak, mga aliping lalaki o babae, ang inyong mga alagang hayop, ni ang mga dayuhang nakikipamayan sa inyo.”*

- Ilang araw tayo marapat magtrabaho o gumawa?
- Ilang araw tayo marapat magpahinga?

TALAKAYIN KASAMA ANG KAPAREHA

Ang pera ay hindi dapat nating maging pokus:

- Mahal ko ba ang pera? Palagi ba akong nag-iisip patungkol sa paano ako magkakaroon nang mas maraming pera?
- Ako ba ay TALAGANG kuntento na sa kung ano ang meron ako?
- Sa langit ba o sa lupa ako nag-iipon o nag-iimpok ng kayamanan?

Ang trabaho ay mabuti:

- Palagian/Lagi ba akong nagtatrabaho ng maigi?
- Kaya ko bang suportahan ang aking sariling pamilya?
- Sino ang mga nangangailangan sa iyong komunidad? Paano natin sila matutulungan, bilang indibidwal o/at bilang isang grupo?

Manalangin para sa isa't-isa

Debosyonal na Aralin # 2:

Biblikal na Pananaw Patungkol sa Pera

Ikalawang Bahagi

Basahin ang **Mateo 6:25-33** ²⁵ “Kaya’t sinasabi ko sa inyo, huwag kayong mabalisa tungkol sa inyong kakainin at sa [inyong iinumun] upang kayo’y mabuhay o kaya’y tungkol sa susuutin ng inyong katawan. Hindi ba’t ang buhay ay higit na mahalaga kaysa pagkain at ang katawan kaysa damit? ²⁶ Masdan ninyo ang mga ibon. Hindi sila nagtatanim ni umaani man o kaya’y nagtitipon sa kamalig, ngunit pinapakain sila ng inyong Ama na nasa langit. Hindi ba’t higit kayong mahalaga kaysa mga ibon? ²⁷ Sino sa inyo ang makakapagpahaba ng kanyang buhay nang kahit isang oras sa pamamagitan ng kanyang pagkabalisa? ²⁸ “At bakit kayo nababalisa tungkol sa pananamit? Isipin ninyo kung paano tumutubo ang mga bulaklak sa parang; hindi sila nagtatrabaho ni gumagawa ng damit. ²⁹ Ngunit sinasabi ko sa inyo, kahit si Solomon sa kanyang karangyaan ay hindi nakapagdamit nang singganda ng isa sa mga bulaklak na ito. ³⁰ Kung dinadamitan ng Diyos ang damo sa parang, na buhay ngayon, at kinabukasan ay iginagatong sa kalan, kayo pa kaya? Kay liit ng inyong pananampalataya sa kanya! ³¹ “Kaya’t huwag kayong mag-alala na baka kayo kapusin sa pagkain, inumin o damit. ³² Hindi ba’t ang mga Hentil ang nababahala tungkol sa mga bagay na ito? Alam na ng inyong Ama na nasa langit na kailangan ninyo ang lahat ng ito. ³³ Ngunit higit sa lahat ay bigyang-halaga ninyo ang kaharian [ng Diyos] at ang pamumuhay nang ayon sa kanyang kalooban, at ibibigay niya sa inyo ang lahat ng mga bagay na ito.” (MBB)

Ano ang ipinapangako ng siping ito?

Mga Dahilan Bakit Natin Nakikita ang Ating Sarili na Walang Sapat na Pera

Basahin ang mga titulong dahilan at ang talata o mga talata, at pagkatapos ay talakayin ito at ibuod ang pangunahing ideya:

- **Katamaran – Kawikaan 10:4, 13:4; 24:30-34** “**10:4** Ang kamay na tamad ay tiyak na magdarahap, ngunit magbubunton ng yaman ang kamay na masinop.”; **13:4** “Ang tamad ay nangangarap ngunit hindi natutupad, ang hangarin ng masikap ay laging nagaganap.”; **24:30-34** ³⁰ Napadaan ako sa bukid at ubasan ng isang tamad at mangmang. ³¹ Ito’y puno ng matinik na damo, at gumuho na ang bakod nito. ³² Ang nakita ko’y pinag-isipan kong mabuti at may nakuha akong magandang aral: ³³ Kaunting tulog, bahagyang idlip, sandaling pahinga at paghalukipkip, ³⁴ samantalang namamahinga ka ang kahirapa’y darating na parang armadong magnanakaw upang kunin ang lahat ng iyong kailangan.” (MBB)

-
- **Kawalan ng Katuntentuan / Kasakiman – Kawikaan 28:25** “Ang taong gahaman ay lumilikha ng kaguluhan, ngunit ang nagtitiwala kay Yahweh, uunlad ang kabuhayan.” (MBB)

-
- **Maibigin sa Kalayawan – Kawikaan 21:17; 23:20-21** “**21:17** “Ang taong maluho at mahilig sa alak ay di yayaman, bagkus sa hirap siya’y masasadlak.”; **23:20-21** ²⁰ Huwag kang makikisama sa mga

lasenggo at sa masiba sa pagkain. ²¹ Pagkat sila'y masasadlak sa kahirapan, at darating ang panahong magdadamit ng basahan.” (MBB)

- **Kadamutan – Kawikaan 11:24** *“Ang taong mapagbigay ay lalong yumayaman, ngunit naghihirap ang tikom na mga kamay.” (MBB)*
-

- **Kamangmangan - Kawikaan 3:13-16** *“¹³ Mapalad ang isang taong nakasumpong ng karunungan, at ang taong nagsisikap, unawa ay nagtatamo. ¹⁴ Higit pa sa pilak ang pakinabang dito, at higit sa gintong lantay ang tubo nito. ¹⁵ Sa alinmang alahas ay higit ang karunungan, at walang kayamananang dito ay maipapantay. ¹⁶ Mahabang buhay ang dulot ng kaalaman, may taglay na kayamanan at may bungang karangalan.” (MBB)*
-

- **Pagsuway sa Diyos – Kawikaan 28:13** *“Ang nagkukubli ng kanyang sala ay hindi mapapabuti, ngunit kahahabagan ng Diyos ang nagbabalik-loob at nagsisisi.”, II Cronica 24:20* *“Dahil dito, lumukob ang Espiritu ng Diyos kay Zacarias na anak ng paring si Joiada. Tumayo siya sa harap ng bayan. Sinabi niya, “Ito ang sinabi ng Diyos: ‘Bakit ninyo nilalabag ang mga utos ni Yahweh? Bakit ninyo ipinapahamak ang inyong mga sarili. Sapagkat itinakwil ninyo siya, itinakwil din niya kayo!’” (MBB)*
-

Isa pang kadahilanan bakit natin nakikita ang ating sarili na walang sapat na pera ay ang **kawalan ng katarungan**. Manalangin na tayo’y tulungan ng Diyos. Ang Diyos ay kaibigan ng mga naaapi at ng mga taong nakakaranas ng kawalan ng katarungan.

Kung iyong nararamdaman na wala kang sapat na pera at iyong pinagtatakahon bakit hindi ito pinupunan ng Diyos o sa iyong pakiramdam ay hindi pinupunan ng Diyos ang iyong pangangailangan na Kanya namang ipinangakong kanyang ibibigay, kailangan mong suriin ang iyong buhay sa mga erya na nakalista sa itaas. Hilingin sa Diyos na ipakita sa iyo paano ka naging may sala sa mga bagay na ito. Iyong Pagsisihan ito at hilingin S’yang patawarin ka at hilingin ding ipakita o ituro sa iyo paano mo ito babaguhin.

- Sa iyong pananaw, alin sa mga dahilan ito ang karaniwan sa iyong komunidad? Bakit?
- Mayroon bang mga paraan upang maiiwasan natin ito sa ating sariling buhay?
- Mayroon pa bang ibang mga dahilan maliban sa mga nabanggit sa itaas, na iyong naiisip?
- Paano natin mahihimuk ang isang pamilya na ang Diyos ay nangakong pupunan ang kanilang pangangailangan?

Pamamahala ng Ating Pera o Kinita

Basahin ang **Mateo 25:14-30** ¹⁴ “Ang paghahari ng Diyos ay maitutulad sa isang taong maglalakbay. Kaya't tinawag niya ang kanyang mga tauhan at ipinagkatiwala sa kanila ang kanyang ari-arian. ¹⁵ Binigyan niya ng salaping ginto ang bawat isa ayon sa kanilang kakayahan. Binigyan niya ang isa ng limanlibong salaping ginto, ang isa nama'y dalawang libong salaping ginto, at ang isa pa ay isanlibong salaping ginto. Pagkatapos nito, siya'y umalis. ¹⁶ Kumilos agad ang tumanggap ng limanlibong salaping ginto at ipinangalakal iyon. Kumita siya ng limanlibong salaping ginto. ¹⁷ Gayundin naman, ang tumanggap ng dalawang libong salaping ginto ay kumita pa ng dalawang libong salaping ginto. ¹⁸ Ngunit ang tumanggap ng isanlibong salaping ginto ay humukay sa lupa at itinago ang salaping ginto ng kanyang panginoon. ¹⁹ “Pagkaraan ng mahabang panahon, bumalik ang panginoon ng mga tauhang iyon at sila'y pinag-ulat. ²⁰ Lumapit ang tumanggap ng limanlibong salaping ginto at sinabi, ‘Panginoon, ito po ang limanlibong salaping ginto na iniwan ninyo sa akin. Heto naman po ang limanlibong salaping ginto na tinubo nito.’ ²¹ “Sinabi sa kanya ng panginoon, ‘Magaling! Tapat at mabuting lingkod! Halika, samahan mo ako sa aking kagalakan. Naging tapat ka sa kaunting halaga, kaya gagawin kitang tagapamahala ng malaking halaga.’ ²² “Lumapit din ang tumanggap ng dalawang libong salaping ginto at ang sabi, ‘Panginoon, ito po ang iniwan ninyo sa aking dalawang libong salaping ginto. Heto naman po ang dalawang libong salaping ginto na tinubo nito.’ ²³ “Sinabi ng kanyang panginoon, ‘Magaling! Tapat at mabuting lingkod! Naging tapat ka sa kaunting halaga, kaya't pamamahala kita sa malaking halaga. Samahan mo ako sa aking kagalakan!’ ²⁴ “Lumapit naman ang tumanggap ng isanlibong salaping ginto at sinabi, ‘Alam ko pong kayo'y mahigpit at pinipitas ninyo ang bunga ng hindi ninyo itinanim at inaani ninyo ang hindi ninyo inihasik. ²⁵ Natakot po ako, kaya't ibinaon ko sa lupa ang inyong salaping ginto. Heto na po ang inyong salapi.’ ²⁶ “Sumagot ang kanyang panginoon, ‘Masama at tamad na lingkod! Alam mo palang pinipitas ko ang bunga ng hindi ko itinanim at inaani ko ang hindi ko inihasik, ²⁷ bakit hindi mo na lamang inilagay sa bangko ang aking salapi! Kahit paano'y may tinubo sana ito! ²⁸ Kunin ninyo sa kanya ang isanlibong salaping ginto at ibigay sa may sampung libong salaping ginto. ²⁹ Sapagkat ang mayroon ay bibigyan pa, at magkakaroon ng sagana; ngunit ang wala, pati ang kakaunting nasa kanya ay kukunin pa. ³⁰ Itapon ninyo sa kadiliman sa labas ang walang silbing taong iyan! Doo'y mananangis siya at magngangalit ang kanyang mga ngipin.’”

- Ang lahat ng tao ba ay nakatanggap ng pareparehong halaga ng pera?
- Ano ang nangyari sa unang dalawang tao?
- Ano ang nangyari sa huling tao? Bakit galit ang May-Ari sa taong ito?
- Ano ang ibig sabihin ng kwentong ito para sa iyo?

KASAMA ANG ISANG KAPAREHA

Talakayin ang sumusunod na mga tanong na isinasa-alang-alang ang sariling buhay at pagkatapos ay manalangin para sa isa't-isa.

- Palagian ba nating ginugugol ang ating pera o kinita ng may karunungan?
- Paano tayo magiging mas matalino patungkol sa ating pera o kinikita?

Debosyonal na Aralin # 3

Pangkaraniwang Pinagkakamalian sa Pamamahala ng Pera

Unang Bahagi

Pangkaraniwang Pinagkakamalian sa Pamamahala ng Pera.

Pagkakamali 1: Hinding-hindi ako nag-iisip tungkol sa pera!

Basahin ang **Lucas 12:42-47** ⁴² Sumagot ang Panginoon, “Sino nga ba **ang tapat at matalinong katiwala?** Sino ang katiwalang pamamahalaing ng kanyang panginoon sa kanyang sambahayan upang **magbigay sa ibang mga alipin ng kanilang pagkain** sa takdang oras? ⁴³ Pinagpala ang aliping madaratnang **gumaganap ng tungkulin** pag-uwi ng kanyang panginoon. ⁴⁴ Sinasabi ko sa inyo, pamamahalaing siya ng kanyang panginoon sa lahat ng ari-arian nito. ⁴⁵ Ngunit kung sasabihin ng aliping iyon sa kanyang sarili, ‘Matatagalan pa ang pag-uwi ng aking panginoon,’ bubugbugin niya ang mga kapwa niya aliping lalaki at babae, at siya’y kakain, iinom at maglalasing, ⁴⁶ darating ang kanyang panginoon sa araw na hindi niya inaasahan at sa oras na hindi niya alam. Buong lupit siyang paparusahan ng kanyang panginoon, at isasama sa mga suwail. ⁴⁷ “Ang aliping **nakakaalam ng kalooban ng kanyang panginoon** ngunit nagpapabaya, o ayaw tumupad sa ipinapagawa nito ay paparusahan nang mabigat.” (MBB)

- Ano ang inaasahan ng Panginoon na gawin ng Kanyang alipin?

Pagkakamali 2: Kung meron ako, bakit hindi ko gagastusin ito!

Basahin ang **Kawikaan 21:20** “Ang bahay ng matalino’y napupuno ng kayamanan, ngunit lahat ay winawaldas ng taong mangmang.” (MBB)

- Paano isinasalarawan ng kawikaang ito ang isang taong kanyang winawaldas ang lahat ng meron s’ya?
- Ano ang ginagawa ng isang taong matalino?
- Ano ang ating matututunan mula sa kawikaang ito?

Basahin ang **Mangangaral 2:10-11** ¹⁰ Wala akong ginustong hindi ko nakuha. Ginagawa ko ang lahat nang aking magustuhan. Nalulugod ako sa aking mga ginagawa at iyon ang pinakagantimpala ng aking mga pinagpaguran. ¹¹ Pagkatapos, inisip kong mabuti ang mga ginawa ko at ang pagod na aking pinuhunan. Nakita kong ang lahat ay pawang walang kabuluhan; tulad lang ito ng paghahabol sa hangin.” (MBB)

- Paano ginamit ng taong ito ang kanyang pera?
- Ito ba ay nagpasiya o nagpaligaya sa kanya?

Talakayin:

- Ano ang mangyayari kung lagi nating gagastusin ang pera sa bawat pagkakataon na matanggap natin ito?
- Nakaranas ka na ba na magkulang dahil ginastos mo ang iyong pera sa isang bagay o mga bagay na hindi mo naman kailangan kaagad sa taong ito? Anong halimbawa ang maaari mong maibahagi?

- Mayroon ka bang binili na gustong gusto mo at pagkatapos ay iyong nadiskubre na hindi ito nagdagdag ng kasiyahan para sa iyo?
- Paano mo maiiwasan ang pagkakamaling ito?

Pagkakamali 3: Wala akong sapat na pera!

Pagkakamali 4: Hindi na ako makapaghintay, kailangan ko nang manghiram o mangutang!

Pagkakamali 3: Wala Akong Sapat na Pera

Basahin ang **Filipos 4:11-12** ¹¹*Hindi ko sinasabi ito dahil sa kayo'y pinaghahanapan ko ng tulong. Natutunan ko nang masiyahan, maging anuman ang aking kalagayan.* ¹²*Alam ko kung paano maghikahos; alam ko rin kung paano managana; natutunan ko na ang sikreto kung paano masiyahan sa anumang kalagayan sa buhay, ang mabusog o ang magutom, ang managana o ang maghirap.*” (MBB)

- Ano ang ibig sabihin ng pagiging kontento?
- Sa anong mga kundisyon sinabi ni Pablo na s’ya’y naging kontento o nasiyahan?
- Ikaw ba ay kontento sa kung ano ang meron ka?
- Kung ikaw ba ay kontento na, ibig sabihin ba nito ay hindi mo na kailangan maiging magtrabaho upang higit na kumita? Tingnan ang **Kawikaan 23:4-5** at **Kawikaan 24:33-34**.

Kawikaan 23:4-5 ⁴*Huwag mong pagurin ang sarili sa pagpapayaman; pag-aralan mong umiwas doon.* ⁵*Sapagkat madaling mawala ang kayamanan, ito’y simbilis ng agila sa paglipad sa kalawakan.*” (MBB)

Kawikaan 24:33-34 ³³*Kaunting tulog, bahagyang idlip, sandaling pahinga at paghalukipkip,* ³⁴*samantalang namamahinga ka ang kahirapa’y darating na parang armadong magnanakaw upang kunin ang lahat ng iyong kailangan.*” (MBB)

Pinagkakamalian 4: Hindi na ako makapaghintay, kailangan ko nang manghiram o mangutang!

Basahin ang **Kawikaan 22:7** *“Ang mahirap ay nasa kapangyarihan ng mayaman, ang nangangailangan ay alipin ng nagpapahiram.”* (MBB)

- Ano ang mga problema na naka-akibat sa pangungutang?
- Ano ang mga bagay na binibili ng mga tao sa pamamagitan ng pangungutang?

- Ano pa ang isang paraan upang mapasa-atin ang ating ninanais?

KASAMA ANG ISANG KAPAREHA

Kasama ang isang kapareha, isaalang-alang ang bawat isang pinagkakamalian at manalangin para sa isa't-isa.

- Alin sa apat na ito na ikaw ay nahihirapan ng higit?
- Paano ka makakagawa ng mga hakbang upang maiiwasan ang mga pagkakamaling ito?

Debosyonal na Aralin # 4

Pangkaraniwang Pinagkakamalian sa Pamamahala ng Pera

Ikalawang Bahagi

Pangkaraniwang Pinagkakamalian sa Pamamahala ng Pera.

Pagkakamali 5: Sana ay mas marami akong pera ko gaya ng iba!

Basahin ang **Exodo 20:17** at **Lucas 12:15**.

Exodo 20:17 *“Huwag mong pagnanasaang maangkin ang sambahayan ng iyong kapwa: ang kanyang asawa, mga alilang lalaki o babae, mga baka, asno o ang anumang pag-aari niya.”* (MBB)

Lucas 12:15 *“At sinabi niya sa kanilang lahat, “Mag-ingat kayo sa lahat ng uri ng kasakiman; sapagkat ang buhay ng tao ay wala sa dami ng kanyang kayamanan.””* (MBB)

- Ano ang ibig sabihin ng “pag-iimbot o pagkakaroon ng pagnanasang maangkin” ang anuman?
- Saan dapat natin bantayan ang ating mga sarili laban sa kung ano? Bakit?

Basahin ang **Mangangaral 5:10** *“Ang gahaman sa salapi ay walang kasiyahan at ang sakim sa kayamanan ay hindi masisiyahan sa kaunting pakinabang. Ngunit ito man ay walang kabuluhan [o isang palaisipan].”* (MBB)

- Ang taong nagmamahal sa pera ay nakakaramdam ba na meron siyang sapat na pera?

Pinagkakamalian # 6: Mahirap lang ako para makapagbigay

Basahin ang **II Corinto 8:1-5** *“Mga kapatid, nais naming malaman ninyo ang ipinakitang kagandahang-loob ng Diyos sa mga iglesya sa Macedonia. ² Dumanas sila ng matinding kahirapan at ito'y isang mahigpit na pagsubok sa kanila. Ngunit sa kabila ng kanilang paghihikahos, masayang-masaya pa rin sila at bukás ang palad sa pagbibigay. ³ Sila'y kusang-loob na nagbigay, hindi lamang sa abot ng kanilang kaya, kundi higit pa. Alam ko ito sapagkat ⁴ mahigpit nilang ipinakiusap sa amin na sila'y bigyan ng pagkakataong makatulong sa mga kapatid na nangangailangan, ⁵ at higit pa sa inaasahan namin. Ibinigay nila ang kanilang sarili, una sa Panginoon, at pagkatapos ay sa amin, ayon sa kalooban ng Diyos.”* (MBB)

- Ano ang sinasabi ng siping ito patungkol sa pagbibigay sa panahon ng kakulangan?
- Paano natin mahihimuk ang bawat isa na magbigay sa kabila ng kanilang mga kakulangan sa buhay?

Pagpapalain ka ng Diyos kapag ikaw ay nagbigay.

Basahin ang **Malakias 3:10-12** *“¹⁰ Dalhin ninyo nang buong-buo ang inyong mga ikasampung bahagi sa tahanan ng Diyos upang matugunan ang pangangailangan sa aking tahanan. Subukin ninyo ako sa bagay na ito, kung hindi ko buksan ang mga bintana ng langit at ibuhos sa inyo ang masaganang pagpapala. ¹¹ Hindi ko rin hahayaang salantain ng mga balang ang inyong mga pananim at mamumunga*

na nang sagana ang inyong mga ubasan. ¹² Dahil dito'y sasabihin ng lahat ng bansa na kayo'y mapalad sapagkat napakainam manirahan sa inyong lupain," sabi ni Yahweh na Makapangyarihan sa lahat." (MBB)

- Ano ang sinasabi ng siping ito na ating dapat gawin?
- Ano ang ipinangako ng Diyos sa tutupad nito?

Pagkakamali 7: Lagi akong nababalisa tungkol sa pera

Basahin ang **Mateo 6:25-34** ²⁵ "Kaya't sinasabi ko sa inyo, huwag kayong mabalisa tungkol sa inyong kakainin at sa [inyong iinumun] upang kayo'y mabuhay o kaya'y tungkol sa susuutin ng inyong katawan. Hindi ba't ang buhay ay higit na mahalaga kaysa pagkain at ang katawan kaysa damit? ²⁶ Masdan ninyo ang mga ibon. Hindi sila nagtatanim ni umaani man o kaya'y nagtitipon sa kamalig, ngunit pinapakain sila ng inyong Ama na nasa langit. Hindi ba't higit kayong mahalaga kaysa mga ibon? ²⁷ Sino sa inyo ang makakapagpahaba ng kanyang buhay nang kahit isang oras sa pamamagitan ng kanyang pagkabalisa? ²⁸ "At bakit kayo nababalisa tungkol sa pananamit? Isipin ninyo kung paano tumutubo ang mga bulaklak sa parang; hindi sila nagtatrabaho ni gumagawa ng damit. ²⁹ Ngunit sinasabi ko sa inyo, kahit si Solomon sa kanyang karangyaan ay hindi nakapagdamit nang singganda ng isa sa mga bulaklak na ito. ³⁰ Kung dinadamitan ng Diyos ang damo sa parang, na buhay ngayon, at kinabukasan ay iginagatong sa kalan, kayo pa kaya? Kay liit ng inyong pananampalataya sa kanya! ³¹ "Kaya't huwag kayong mag-alala na baka kayo kapusin sa pagkain, inumin o damit. ³² Hindi ba't ang mga Hentil ang nababahala tungkol sa mga bagay na ito? Alam na ng inyong Ama na nasa langit na kailangan ninyo ang lahat ng ito. ³³ Ngunit higit sa lahat ay bigyang-halaga ninyo ang kaharian [ng Diyos] at ang pamumuhay nang ayon sa kanyang kalooban, at ibibigay niya sa inyo ang lahat ng mga bagay na ito. ³⁴ "Kaya nga, huwag ninyong alalahanin ang bukas; sapagkat ang bukas ang mag-aalala sa sarili niya. Sapat na ang inyong mga suliranin sa bawat araw." (MBB)

- Ano ang sinasabi ng Diyos patungkol sa pagkabalisa?
- Bakit sinabi ng Diyos na hindi natin kailangan maging balisa?
- Ano ang halip ang dapat nating paka-isipin?
- Paano nating mapipigilan ang ating pagkabalisa o maihihinto ang pagiging balisa?
- Mayroon bang panahon na kailangan natin dapat na maging balisa?

Pagkakamali 8: Gumagastos at kumikita ako ng pera sa paraang hindi nagbibigay karangalan sa Diyos!

Basahin ang **Ezekiel 22:12-14** ¹² *May nagpapaupa naman upang pumatay ng kapwa, at mayroon pang nagpapatubo nang malaki kung magpautang. Ako'y lubusan na ninyong kinalimutan.* ¹³ *“Ngayon, paparusahan ko kayo dahil sa inyong pagnanakaw at pagpatay.* ¹⁴ *Tingnan ko lang kung matatagalan ninyo ang gagawin ko sa inyo. Akong si Yahweh ang maysabi nito at ito'y gagawin ko.”*

- Ano ang sinasabi ng mga talatang ito na mga maling paraan kumita lang at gumastos ng pera?
- Ano ang kahihinatnan ng hindi pagbibigay ng karangalan sa Diyos sa paraang kumita at gumastos ng pera?

KASAMA NG ISANG KAPAREHA – Kasama ng isang kapareha, isaalang-alang ang apat pang pinagkakamalian.

- Alin sa apat pang ito higit kang nahihirapang iwasan?
- Papaano mo magagawa ang mga hakbang upang maiiwasan ito?
- Ano ang mga praktikal na pagbabago ang handa kang gawin upang kumita at gumastos ng pera?

Manalangin para sa bawat isa tungkol sa mga pagbabagong nais mong gawin upang maiiwasan ang mga pagkakamaling ito.

Debosyonal na Aralin # 5:

Ang Pagbibigay at ang Pag-iikapu

Pinagnanakawan ba natin ang Diyos?

Malakias 3:8-12 ⁸ “Ang tanong ko nama’y, matuwid bang pagnakawan ng tao ang Diyos? Hindi! Ngunit pinagnanakawan ninyo ako. Sa paanong paraan? Sa mga ikasampung bahagi at mga handog. ⁹ Isinumpa ko kayong lahat sapagkat ako’y pinagnanakawan ng buong bansa. ¹⁰ Dalhin ninyo nang buong-buo ang inyong mga ikasampung bahagi sa tahanan ng Diyos upang matugunan ang pangangailangan sa aking tahanan. Subukin ninyo ako sa bagay na ito, kung hindi ko buksan ang mga bintana ng langit at ibuhos sa inyo ang masaganang pagpapala. ¹¹ Hindi ko rin hahayaang salantain ng mga balang ang inyong mga pananim at mamumunga na nang sagana ang inyong mga ubasan. ¹² Dahil dito’y sasabihin ng lahat ng bansa na kayo’y mapalad sapagkat napakainam manirahan sa inyong lupain,” sabi ni Yahweh na Makapangyarihan sa lahat.” (MBB)

- Paano pinagnakawan ng mga Israelita ang Diyos?
- Ano ang kahihinatnan ng pagnanakaw sa Diyos?
- Ano ang sinabi ng Diyos na mangyayari kung hindi natin ibibigay o ihahandog ang ating buong ikapu?
- Ano ang ibig sabihin ng buong-buong ikasampu?
- Napagnanakawan din ba natin ang Diyos?

Masaganang Pagbibigay sa Kabila ng Matinding Kahirapan

II Corinto 8:1-4 “Mga kapatid, nais naming malaman ninyo ang ipinakitang kagandahang-loob ng Diyos sa mga iglesia sa Macedonia. ² Dumanas sila ng matinding kahirapan at ito’y isang mahigpit na pagsubok sa kanila. Ngunit sa kabila ng kanilang paghihikahos, masayang-masaya pa rin sila at bukás ang palad sa pagbibigay. ³ Sila’y kusang-loob na nagbigay, hindi lamang sa abot ng kanilang kaya, kundi higit pa. Alam ko ito sapagkat ⁴ mahigpit nilang ipinakiusap sa amin na sila’y bigyan ng pagkakataong makatulong sa mga kapatid na nangangailangan,” (MBB).

- Mayayaman ba o mahihirap ang mga miyembro sa iglesia sa Macedonia?
- Magkano o gaano kalaki ang kanilang ibinigay?
- Anong pag-uugali ang mayroon sila patungkol sa pagbibigay?
- Ano ang ating matututunan mula sa iglesiang ito?

Marcos 12:41-44 ⁴¹ Naupo si Jesus sa tapat ng hulugan ng mga kaloob sa Templo, at pinagmasdan ang mga naghuhulog ng salapi. Napansin niyang maraming mayayaman ang naghuhulog ng malalaking halaga. ⁴² Lumapit naman ang isang biyudang dukha at naghulog ng dalawang salaping tanso. ⁴³ Tinawag ni Jesus ang kanyang mga alagad at sinabi sa kanila, “Sinasabi ko sa inyo, ang inihandog ng biyudang iyon ay higit na marami kaysa sa inihulog nilang lahat. ⁴⁴ Sapagkat ang lahat ay nagkaloob ng bahagi lamang

ng kanilang kayamanan, ngunit ang ibinigay ng babaing iyon, bagama't siya'y dukha, ay ang buo niyang ikinabubuhay.”” (MBB)

- Magkano o gaano kalaki ang ibinigay ng balo?
- Ilang porsyento ang kaniyang ibinigay?
- S'ya ba ay mahirap o mayaman?
- Ano ang naging reaksiyon ni Jesus?

II Corinto 9:6-7 *“⁶Ito ang ibig kong sabihin: ang nagtatanim ng kakaunti ay aani ng kakaunti, at ang nagtatanim ng marami ay aani ng marami. ⁷Ang bawat isa'y dapat magbigay ayon sa kanyang pasya, maluwag sa loob at hindi napipilitan lamang, sapagkat iniibig ng Diyos ang nagbibigay nang may kagalakan.” (MBB)*

- Paano tayo magbibigay?
- Ano ang ibig sabihin ng “ang nagtatanim ng kakaunti ay aani ng kakaunti, at ang nagtatanim ng marami ay aani ng marami”?
- Ano ang dapat nating maging dahilan sa pagbibigay?

KASAMA ANG ISANG KAPAREHA

Talakayin at isaalang-alang:

- Ikaw ba ay nagbibigay sa Diyos nang nararapat? Bakit o bakit hindi?
- Ano ang kakaiba mong gagawin ngayon, ayon sa iyong natutunan tungkol sa pagbibigay at pag-iikapu?

Manalangin para sa isa't-isa tungkol sa mga bagay na nais mong gawin na kakaiba, at pagsisihan anumang pag-uugali na naka-apekto sa iyo ng pagkakaroon ng tamang motibo sa pagbibigay.

Aralin 1: Pagpapalano ng Pagbabadyet

Karaniwang Buwanang Gastos			
Mga Bagay	Bilang ng beses sa bawat buwan	Halaga (PhP)	Kabuuhan
Pagkain	30	100.00	3,000.00
Kuryente	1	250.00	250.00
Pangangailangang Pambahay	1	500.00	500.00
Random na Gastos	1	3,000.00	3,000.00
<i>Karagdagang buwanang gastos, kung mayroon.....</i>			
	Kabuuhan Buwanang Gastos		
	Taunang Gastos = Buwanang Gastos *12		

Iba Pang Taunang Gastos			
Mga Bagay	Bilang ng beses sa bawat buwan	Halaga (PhP)	Kabuuhan
Bayaring Pang-eskul sa Pebrero	1		
Bayaring Pang-eskul sa Mayo (Matrikula at iba pa)	1		
Bigas para sa 3 buwan	3	1,500.00	
Bawas sa kita	1	15,000.00	
	Kabuuhan Iba Pang Taunang Gastos		

KINITA	- KARANIWANG BUWANANG GASTOS	- IBA PANG TAUNANG GASTOS	= NATITIRA
PhP. 125,000.00	- PhP.	- PhP.	= PhP

Aralin 2: Paggawa ng Pampamilyang Badyet

(Unang Bahagi) Hakbang sa Pagbabadyet 1

Kwentahin ang Iyong Netong Kita

A: Kwentahin ang Kabuuhan Kita

Ang unang hakbang ay ang ating makwenta magkano ang ating tinatanggap na pera sa loob ng isang taon. Kung mayroon kang matatag na trabaho na nagbibigay sa iyo ng sweldo, hindi ito magiging mahirap malaman. Ganun pa man, kung ikaw ay magsasaka o may maliit na negosyo, kailangan mong kwentahin sa abot ng iyong makakaya magkano ang iyong kinikita. Pakatandaan na kailangan mong isama ang lahat ng paraan na ikaw ay kumikita ng pera. Sikaping kwentahin magkano ang iyong kinikita sa bawat isa. Isipin kung magkano ang iyong kinita noong nakaraang taon. Isulat ang iyong kauuhang kinita, hindi lamang ng iyong kinita, kundi lahat ng iyong tatanggapin sa susunod na 12 buwan.

Kinita	Beses sa Isang Taon	Halaga	Kabuuhan
KABUUHAN			

Tsart # 1

B: Kwentahin ang mga Bawas sa Kinita

Gastusin	Beses sa Isang Taon	Halaga	Kabuuhan
KABUUHAN BAWAS MULA SA KINITA			

Tsart # 2

C: Kwentahin ang Netong Kinita

Kabuuhan Kita	- Bawas sa Kinita	= Netong Kita
	-	=

Tsart # 3

Aralin 2: Paggawa ng Pampamilyang Badyet

(Unang Bahagi) **Hakbang sa Pagbabadyet 1**

Talaang Gastos ng Pamilya

[illegible]

Aralin 3: Paggawa ng Pampamilyang Badyet

(Ikalawang Bahagi)

Hakbang sa Pagbabadyet 2 at 3

Hakbang 2: Kwentahin ang Iyong Pangangailangan

A: Alamin/Kilalanin ang iyong Buwanang Pangangailangan

Tsart ng “Normal” o “Karaniwang Buwanang Gastusin”

Bagay	Bilang ng Beses kada buwan	Halaga	Kabuuhan
Pagkain	30		
Kuryente	1		
Tubig			
Ikapu			
Gastos Pang bahay hal., pang linis			
Bayad sa Pag-aaral / Buwanang bayad			
Transportasyon/diesel			
Halaga ng para sa ISANG BUWAN			
Kwentahin ang 20% para sa samu't-saring gastos			
KABUUHAN PARA SA ISANG BUWAN			
Imultiplay ito ng 12 ulit para sa KAUUHANG PANG-ISANG TAON			

Tsart # 4

B: Alamin/Kilalanin ang iba pang mga Gastusin

Tsart para sa “Iba Pang mga Gastusin”

Bagay	Bilang ng Beses sa isang taon	Halaga	Kabuuhan
Uniporme			
Aklat			
Samut-saring gastusin pang-eskwelahan			
Damit/Sapatos			
Pagkukumpuni sa Bahay			
Kabuuhanang pang ISANG TAON			
Kwentahin ang 10% para sa Miselenyus na gastusin			
Taunang Kabuuhan			

Tsart # 5

Hakbang 3 – Kumpyutin ang Matitira

Ngayon, kwentahin ang matitira. Kung ikaw ay gumagastos nang sobra sa iyong kita, magiging negatibo ang iyong KABUUHAN.

NETONG KITA	- KARANIWANG GASTOS	- IBA PANG GASTOS	= KABUUHAN
	-	-	=

Tsart # 6

Aralin 4: Pang-unawa Paano Gamitin ang Pera

Alituntunin sa Laro ng Mayaman at Mahirap

Kita

Ang bawat grupo ay tatanggap ng 10 kard ng pera (o butil) sa bawat pagkakataon

Gastos

Ang bawat grupo ay magpapasya paano nila nais gamitin ang kanilang pera. Hindi kinakailangan gamitin lahat ng pera sa bawat pagkakataon.

Pagkain – 2 beses/araw	5		
- karne	7		
- mataas na uri	10		
Kuryente	2		
Pag-aaral ng mga Bata	1 kada bata (may 3 kang anak)		
Gamit pang bahay			
- Bintilador	5	Bagong Upuan	2
- Bisikleta	2	Pagkukumpuni	5
- TV	3	stereo	1

Kard Pang Karamdaman

Kung ikaw ay may sakit, ikaw ay kailangan magbayad ng 2 kard para sa pagkawala ng kita at para sa gamot. Kung hindi kayo agad makakabayad, mawawalan kayo ng 3 kard sa inyong susunod na kita (ang 2 ay para sa gamot at ang 1 para sa singil ng nagpautang).

Pamumuhunan

Sa bawat pagkakataon ay maaari kayong pumili na mamuhunan. Sa bawat pamumuhunan ng 3 kard ng pera ay tatanggap kayo ng extrang 1 kard ng pera sa bawat pagkakataong mamumuhunan. Sa anumang oras ay maaari ninyong ibenta ang inyong ipinuhunan ngunit 2 kard ng pera lamang ang iyong matatanggap sakaling ibenta ito.

Pag-aaral

Para sa bawat bata na makakatapos ng tatlong ikot o pagkakataon ng pag-aaral ay makakatanggap kayo ng 3 kard ng pera para sa bawat ikot o pagkakataon.

Aralin 5: Paggawa ng Pampamilyang Badyet (Ikatlong bahagi)

Hakbang 4: Gugulin nang Maayos ang Natitira

A: Tantiyahin magkano ang ibig ipangako para sa bawat isa

Mga Erya sa Pagbabadyet	Pangako
Pagtatabi/ipon/Impok	
Pamumuhunan	
Pagbibigay	
Mga Nais	
Espisipikong Pag-iimpok	
Kabuuhan:	

Chart 7

B: Pagsama-samahin upang makwenta ang kabuuhan

C: Ikumpara ang kabuuhan sa kabuuhan ng Tsart # 6 (Kita – Gastos)

D: Ayusin kung kinakailangan

Mga Erya sa Pagbabadyet	Pangako
Pagtatabi/ipon/Impok	
Pamumuhunan	
Pagbibigay	
Mga Nais	
Espisipikong Pag-iimpok	
Kabuuhan:	

Chart 7 Adjusted

Aralin 7: Pagkukwenta ng Kita

Upang ating malaman kung tayo ba ay kumikita, 2 bagay ang dapat nating malaman:

1. KITA – Ito ang halaga na iyong tinanggap mula sa iyong napagbentahan ng iyong produkto
2. NAGASTOS – Ito ang halaga na iyong ginamit sa pasimula hanggang sa iyong maibenta ang mga ito

KINITA - NAGASTOS = KITA

Halimbawa 1 – Gulayang Negosyo ni Anna

Si Anna ay may maraming karanasan sa pagtanim ng mga gulay dahil sa kanyang kinalakihan sa taniman ng kanyang pamilya sa mahabang panahon. At ngayon ay nagsisimula siya ng kanyang sariling negosyo ng mga gulay. Dinala ni Anna ang kanyang unang inaning mga gulay sa palengke at kanyang naibenta ito sa halagang PhP. 1,250.00. Masayang-masaya siya sapagkat mukhang marami siyang pera. Sa inyo bang palagay ay matagumpay ang naging negosyo ni Anna?

Maliban na malaman ni Anan kung siya'y kumita o hindi ay hindi niya malalaman kung naging matagumpay ang kanyang naging negosyo at kung kanyang ipagpapatuloy pa ito.

Gastos - Listahan ng mga Kailangan		Halaga
(-) Binhi	PhP.	300.00
(-) Abono o pataba	PhP.	250.00
(-) Mga gamit	PhP.	200.00
(-) Upa sa palengke	PhP.	100.00
(-) Plastic na bag o sisidlan	PhP.	150.00
(-) Pamasahe sa bus	PhP.	50.00
Kabuuhang Gastos		PhP. 1,050.00
Kabuuhang Napagbentahan		PhP. 1,250.00

KABUUHANG KITA	- KABUUHANG GASTOS	= KINITA
PhP. 1,250.00	- PhP. 1,050.00	= PhP. 200.00

Iba pang mga bagay sa dapat isaalang-alang: _____

Pagpapalaki ng mga pananim (bilang ng buwan):	4
Oras na ginugol kada buwan:	12.5
Kabuuhan (Oras kada buwan x bilang ng buwan):	50
Kita / bilang ng oras:	PhP. 4.00

Halimbawa 2 – Ang Babuyan ni Pablo

Si Pablo ay nag-aalaga ng mga baboy. Siya ay nag-aalaga ng mga baboy sa maraming taon na at nais n'yang masiguro kung s'ya'y talagang kumikita mula rito. At sa huling anim na buwan ay itinatabi niya ang lahat ng listahan ng kanyang mga ginastos sa pangangalaga ng mga baboy. Ngayon ay kanya nang ibinenta ang mga baboy at nais niyang makwenta kung siya'y kumita sa kanyang pagnenegosyo ng mga baboy.

Hakbang 1. Pangalan ng Negosyo	
Hakbang 2. Haba ng Negosyo	
Hakbang 3. Gastusin – Listahan ng kailangan	Halaga
Kabuuhang Gastos	
Hakbang 4. Kinita – estimate	Halaga
Kabuuhang Kita	

Hakbang 5.

KABUUHANG KITA	- KABUUHANG GASTOS	= KINITA
	-	=

Listahan ni Pablo:

2 biik PhP. 2000

Pagkain PhP. 2500

Vitamina at inyeksyon (kahit wala na kung alaga)

Presyo ng bentahan 80kilos pataas 87.5 / kilo

Bigat ng baboy 80 kilos

Bilang ng araw sa pagpapalaki 100 na araw

Panahon

Panahon ng pagpapalaki (bilang ng araw)	
Kinita / bilang ng araw	

Halimbawa 3 – Tindahan ng Damit ni Juan

Nais ni Juan na masiguro na ang kanyang tindahan ng mga damit ay maayos na kumikita. Kanyang itinabi ang listahan nang pumasok at lumabas na pera sa nakalipas na anim na buwan ngunit higit siyang naguluhan. Hindi siya buong-buong sigurado kung ano dapat ang kanyang ililista at ang hindi na kailangan ilista.

Sundin ang mga sumusunod na hakbang upang matulungan si Juan na makalkula ang kanyang kita:

Hakbang 1: Guhitan sa gitna ang anumang bagay na hindi kasali sa negosyo ng mga panindang damit.

Hakbang 2: Isa-isahin ang nasa listahan at kilalanin ang anumang kita na kanyang kinita mula sa panindang damit – ilagay ang mga ito sa seksyon ng kita sa talaan.

Hakbang 3: Pasadahan itong lahat at kilalanin ang lahat ng gastos. Ilagay naman ang mga ginastos sa seksyon ng Gastos sa talaan.

Hakbang 4: Gaya ng inyong ginawa sa talaan ni Pablo, gamitin at kwentahin ang gastos mula sa kita upang malaman kung kumita nga si Juan.

Listahan ni Juan

Pagbili ng damit na ibebenta	PhP. 25,000.00	Pinagbentahan ng damit	PhP. 30,000.00
Bayad pang skul	PhP. 15,000.00	Pagkain nga Pamilya	PhP. 2,500.00
Bag na pang skul	PhP. 2,000.00	Pinagbentahan ng damit	PhP. 25,000.00
Upa para sa tindahan	PhP. 5,000.00	Regalong binili	PhP. 15,000.00
Pinagbentahan ng damit	PhP. 20,000.00		

Hakbang 1. Pangalan ng Negosyo	
Hakbang 2. Haba ng Negosyo	
Hakbang 3. Gastos – Listahan ng kailangan	Halaga ng Gastos
KABUUHANG GASTOS	
Hakbang 4. Kinita	Halaga
KABUUHANG KITA	

Hakbang 5.

KABUUHANG KITA	IBAWAS ANG KABUUHANG GASTOS	= KINITA

Panahon:

Haba ng Negosyo (buwan)	
Kinita / bilang ng buwan	
Kinita / bilang ng buwan / 30 araw	

Iyong Sariling Negosyo

Hakbang 1. Pangalan ng Negosyo	
Hakbang 2. Haba ng Negosyo	
Hakbang 3. Gastos – Listahan ng kailangan	Halaga
KABUUHANG GASTOS	
Hakbang 4. Kinita - estimateyt	Halaga
KABUUHANG KITA	

Hakbang 5.

KABUUHANG KITA	IBAWAS ANG BUONG GASTOS	= KINITA

Panahon:

Aralin 8: Ang Halaga at Kahihinatnan ng Utang o Pangungutang

Opsyon A na Pagkukumpara sa Halaga ng Utang o Pagkaka-utang (para sa mga nasa Agrikulturang negosyo)

Kailangan mo ng PhP. 25,000 upang bumili ng pataba at dagdag na bigas. Maaari kang pumili sa 3 opsyon sa ibaba:

1. Ibenta ng maaga ang inyong pananim. Maaari mong ibenta ang iyong aanihing (1,200kilos) sa halagang PhP. 75.00 kada kilo sa halip na PhP. 100.00 kada kilo pag-anihan na.

Posibleng Kita = _____ x _____ = _____

Halagang Natanggap = _____ x _____ = _____

Halaga ng Utang = _____ - _____ = _____

2. Nangutang ka ng PhP. 25,000 sa 5 buwan na may 10 % na Simpleng tubo.

Halaga ng Utang = _____ * _____ * _____ = _____

3. Nangutang ka ng PhP. 25,000 at sumang-ayon kang ibabalik ito ng PhP. 40,000 sa loob ng 5 buwan.

Halaga ng Utang = _____ - _____ = _____

Alin ang iyong pinili?

Aralin 8: Ang Halaga at Kahihinatnan ng Utang o Pangungutang

Opsyon B na Pagkukumpara sa Halaga ng Utang o Pagkaka-utang (para sa Urban na lugar)

Kailangan mo ng PhP. 25,000 upang bumili ng pataba at dagdag na bigas. Maaari kang pumili sa 3 opsyon na nasa ibaba:

1. Nangutang ka ng PhP. 25,000 sa 5 buwan na may 10 % tubo na Compounding.

Kabuuhang Babayaran = _____ x _____ x _____ x _____ x _____ x _____ = _____

Halaga ng Utang = Kabuuhang Babayaran – Halagang inutang = _____ – _____ = _____

2. Nangutang ka ng PhP. 25,000 sa 5 buwan na may 10 % na Simpleng tubo.

Halaga ng Utang = _____ x _____ x _____ = _____

3. Nangutang ka ng PhP. 25,000 at sumang-ayon kang ibabalik ito ng PhP. 40,000 sa katapusan ng ika-5 buwan.

Halaga ng Utang = _____ – _____ = _____

Alin ang iyong pipiliin?

Aralin 9: Paano Makalabas sa Utang o sa Pangungutang

Makakalabas tayo sa utang kung:

- tayo ay magsisisi sa ating pagkakamali at magpapasya na magbago
- ating isasakripisyo ang mga naisin ngayon upang tayo ay magkaroon ng kalayaan
- ating ibebenta ang mga di kailangang mga bagay
- tayo ay magiging malikhaing at gagawa ng plano na may maliit na mga pagbabagong gagawin upang mabayaran ang mga natitirang utang
- tayo ay mananalangin para sa tulong ng Diyos at ating Asahan ito

Hakbang sa pagkakalkula ng pag-ikot ng utang sa taon-taon:

Hakbang 1: **Kwentahin ang iyong kinikita (Kabuuhang netong kinita)**

Hakbang 2: **Ibawas ang Utang (Bayad sa Utang)**

Hakbang 3: **Ibawas ang tubo ng Utang (Bayad sa Tubo ng Inutang)**

Hakbang 4: **Ibawas ang pang tahananang gastos (Pangkaraniwan at buwanang gastos dagdag pa ang iba pang gastusin)**

Hakbang 5: **Kwentahin ang Kabuuhan**

Kung mas malaki ang kailangan kaysa sa kung ano ang meron, ito ay magresulta sa utang.

Umuulit sa bawat taong dumadaan.

Taon: _____	
Kita (Kabuuhang Netong Kita)	
- Bayad sa Utang	
- Bayad sa Tubo	
- Gastusing pang tahanan	
= Kabuuhan	

Taon: _____	
Kita (Kabuuhang Netong Kita)	
- Bayad sa Utang	
- Bayad sa Tubo	
- Gastusing pang tahanan	
= Kabuuhan	